

DEZVOLTAREA INDUSTRIEI REPUBLICII MOLDOVA ÎN CONDIȚIILE INTEGRĂRII EUROPENE

Mihaela FURTUNĂ, Iuliu ȚURCAN

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: Industria este ramura de bază a producției materiale, care are o influență decisivă asupra nivelului dezvoltării economice a societății. Industria asigură transformarea surselor de energie și a materiei prime în mijloace de producție și bunuri materiale de larg consum. Pentru o dezvoltare cu succes a economiei unei țări e important ca ponderea industriei să fie una decisivă după valoarea producției fabricate și comercializată, precum și după numărul locurilor de muncă creată. Prezentul articol are drept scop determinarea locului întreprinderilor industriale în economia națională.

Cuvinte cheie: Industrie, întreprinderi, producție, industria alimentară.

O sarcină deosebit de importantă a industriei este asigurarea populației cu mărfuri de larg consum și a economiei naționale cu mijloace de producție. Cele mai dezvoltate țări din lume dețin o industrie bine pusă pe picioare care aduce venituri considerabile, creând multiple locuri de muncă.

Rolul întreprinderilor industriei prelucrătoare este foarte important pentru asigurarea dezvoltării țării. În tabelul 1 este prezentată repartiția și structura întreprinderilor ce activează în Republica Moldova în anul 2015 după genuri de activitate.

Tabelul 1.

Structura întreprinderilor ce activează în Republica Moldova în anul 2015 după genuri de activitate

Coduri și Genuri de activitate	Numărul de întreprinderi	Structura, %
Agricultura, silvicultura și pescuit	3168	6,19
Industria extractivă	117	0,23
Industria prelucrătoare	4482	8,75
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă	100	0,20
Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, etc.	365	0,71
Construcții	2994	5,85
Comerț cu ridicata și cu amănuntul	20313	39,66
Transport și depozitare	2690	5,25
Activități de cazare și alimentație publică	1748	3,41
Informații și comunicații	1986	3,88
Activități financiare și asigurări	1054	2,06
Tranzacții imobiliare	3486	6,81
Activități profesionale, științifice și tehnice	4191	8,18
Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1400	2,73
Administrație publică și apărare, asigurări sociale obligatorii	12	0,02
Învățământ	407	0,79
Sănătate și asistență socială	1032	2,01
Arta, activități de recreere și de agrement	566	1,11
Alte activități de servicii	1105	2,16
TOTAL pe activități	51216	100

Sursa: Sistematizat de autor în baza datelor www.statistica.md

Întreprinderea industrială sau, cum le clasifică Biroul Național de Statistică întreprinderea din industrie prelucrătoare este veriga organizatorică unde are loc fuziunea dintre factorii de producție prezentate prin resurse umane și material-organizatorice cu scopul de a produce și desface bunuri economice în structura, cantitatea și calitatea impusă de cererea e pe piața și obținerea de profit.

În structura numărului de întreprinderi ce activează în Republica Moldova în anul 2015 după genuri de activitate întreprinderilor industriei prelucrătoare îi revine circa 8,75% numărul de întreprinderi în acest sector constituind 4482 de întreprinderi. Pentru o dezvoltare mai intensă a economiei naționale ponderea acestei grupe de întreprinderi trebuie să fie considerabil mai mare.

E important de analizat evoluția numărului de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2015 care este prezentată în figura 1.

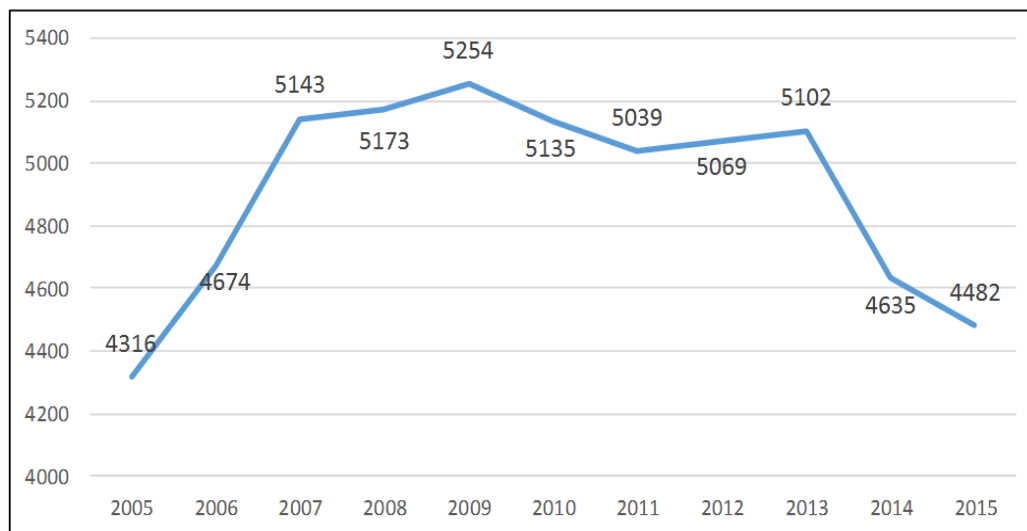

Figura. 1. Evoluția numărului de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

În evoluția numărului de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2009 se constată o tendință de creștere de la 4316 până la 5254 de întreprinderi, adică cu 21,73%. Începând cu anul 2009 tendința de creștere a numărului de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova este înlocuită printr-o tendință de micșorarea a acestuia. În așa fel, în perioada 2009-2015 numărul de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova s-a redus de la 5254 de întreprinderi până la 4482 de întreprinderi, ceea ce constituie o diminuare cu circa 14,7%, diminuarea fiind destul de considerabilă pentru economia țării. Dacă se va compara numărul de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în anul 2015 el depășește cu 3,85% nivelul anului 2005, ceea ce de facto constituie o creștere destul de redusă pentru o perioadă de 11 ani de zile.

Reducerea numărului de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2009-2015 este legată în primul rând de instabilitatea politică și economică prin care trece țara noastră. Nu în ultimul rând atractivitatea unui domeniu de activitate depinde de eficiența acestuia, adică de raportul dintre efectele care asigură activitatea într-un sector și eforturile depuse pentru a desfășura activitatea respectivă. Figura 2 reflectă evoluția venitului din vânzări a întreprinderilor în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2015. Evoluția venitului din vânzări a întreprinderilor în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2015 se caracterizează printr-o tendință de creștere, doar că această creștere nu este continuă și există unele excepții. În așa fel, în anul 2009 a avut loc reducerea venitului din vânzări cu 19,55% față de nivelul anului 2008. Diminuarea venitului din vânzări a întreprinderilor în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în anul 2009 este legată de efectele negative a crizei economico-financiare care a cuprins economia mondială, diminuând considerabil volumele de produse comercializate pe teritoriul țării și peste hotarele ei.

În perioada 2009-2015 venitul din vânzări a întreprinderilor în industria prelucrătoare a Republicii Moldova înregistrează o tendință de creștere continuă, sporind de la 22207,4 mii lei până la 43130,3 mii lei, adică cu 94,2%.

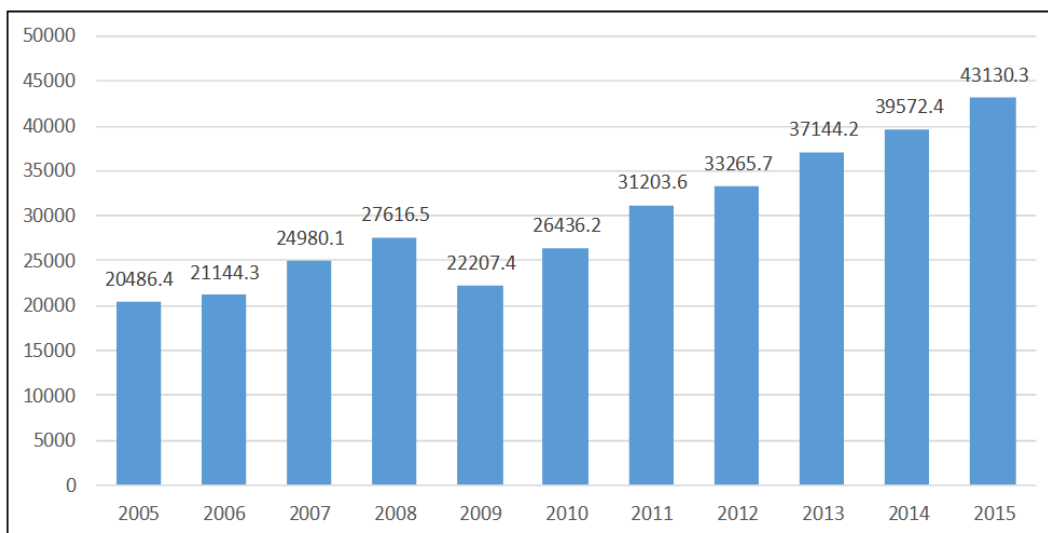

Figura 2. Evoluția venitului din vânzări a întreprinderilor în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

Creșterea venitului din vânzări a întreprinderilor în industria prelucrătoare a Republicii Moldova în perioada 2005-2015 este destul de modestă dacă de luat în considerare rata inflației care este specifică valutei naționale.

Scopul de bază a agenților economici presupune maximizarea profitului, însă nu toate întreprinderile reușesc să obțină profit. În următoarea figură se prezintă o evoluție comparativă a numărului de întreprinderi în industria prelucrătoare a Republicii Moldova care au obținut profit și care au suportat pierderi în perioada 2005-2015.

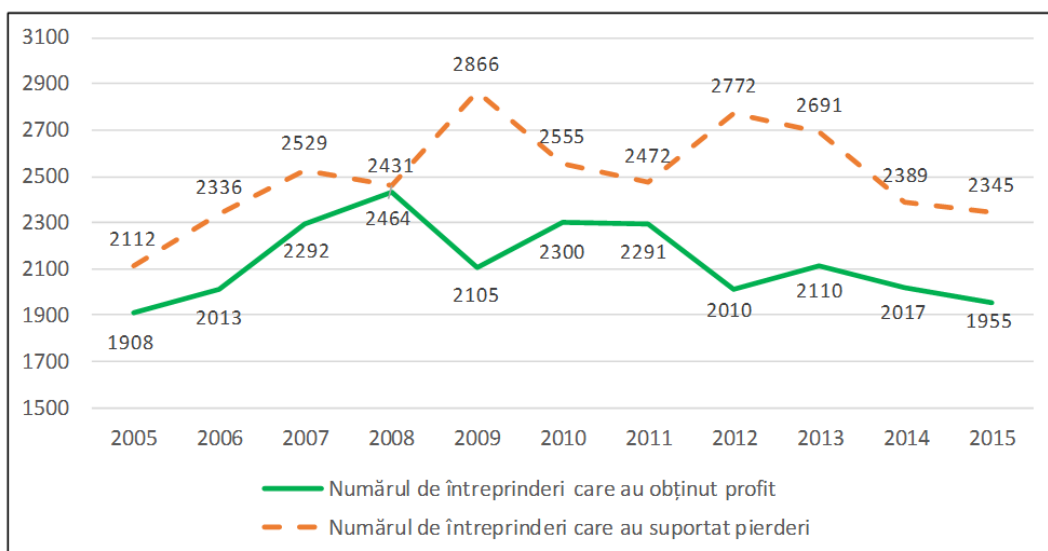

Figura 3. Evoluția comparativă a numărului de întreprinderi care au obținut profit și au suportat pierderi în Republica Moldova în perioada 2005-2015

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor www.statistica.md

După cum arată evoluția comparativă a numărului de întreprinderi care au obținut profit și au suportat pierderi în Republica Moldova în perioada 2005-2015 pe parcursul întregii perioade examinate domină numărul de întreprinderi care au suportat pierderi. Cea mai mică diferență dintre numărul de întreprinderi care au obținut profit și au suportat pierderi a fost atinsă în anul 2008 când pierderi au suportat cu 1,36% de agenți economici mai mult în raport cu numărul celor ce au obținut profit. O altă extremitate este înregistrată în anul

2010 când pierderi au suportat cu 37,91% de agenți economici mai mult în raport cu numărul celor ce au obținut profit.

În linii generale evoluția comparativă a numărului de întreprinderi care au obținut profit și au suportat pierderi în Republica Moldova în perioada 2005-2015 poate fi apreciată negativ, deoarece pe parcursul întregii perioade examinate domină numărul de întreprinderi care au suportat pierderi. Riscurile înalte, investiții mari pentru dezvoltarea afacerii și eficiența modestă împiedică dezvoltarea întreprinderilor industriei prelucrătoare în țara noastră. Obiectivul politicii industriale a UE este creșterea competitivității industriei europene pentru ca aceasta să își poată menține rolul de forță motrice a creșterii durabile și a ocupării forței de muncă în Europa. Au fost adoptate diverse strategii pentru asigurarea unor condiții-cadru mai bune pentru industria UE. În vederea redresării economiei naționale Republica Moldova ar putea prelua bunele practici ale Uniunii Europene care au asigurat o dezvoltare economică a țărilor membre. Obiectivul principal al politicii industriale a Uniunii Europene constă în creșterea competitivității industriei europene pentru ca aceasta să își poată menține rolul de forță motrice a creșterii durabile și a ocupării forței de muncă în Europa. În acest sens au fost adoptate diverse strategii pentru asigurarea unor condiții-cadru mai bune pentru industria Uniunii Europene.

Principalele ramuri ale industriei prelucrătoare în țările din Uniunea Europeană sunt: producția de automobile, mașini, echipamente electrice și produse chimice. Potrivit raportului Comisiei Europene rolul industriei prelucrătoare din Europa a scăzut în ultimii ani. De la începutul crizei economice, s-au pierdut peste 3,8 milioane de locuri de muncă din producție. Tendința urmează a fi inversată, printr-o serie de măsuri recent adoptate, care au în vedere creșterea competitivității în industria europeană, astfel încât contribuția ei la PIB-ul Uniunii Europene să urce de la 15%, în prezent, la 20%, în 2020. Metodele avansate de fabricație includ soluțiile de creștere a productivității, scurtarea ciclurilor de fabricație, creșterea preciziei de funcționare, diminuarea consumului de energie și materiale, reducerea volumului de deșeuri și a poluării generate de procesele de fabricație, integrarea tehnologiilor digitale în procesele de producție. Politica industrială a Uniunii Europene are caracter orizontal și vizează asigurarea unor condiții-cadru favorabile competitivității industriale. Ea este, de asemenea, bine integrată în alte politici ale Uniunii Europene în diferite domenii: comerț, piața internă, cercetare și inovare, ocuparea forței de muncă, protecția mediului și sănătatea publică.

Politica industrială a Uniunii Europene vizează îndeosebi:

- să accelereze adaptarea industriei la schimbările structurale;
- să încurajeze un mediu favorabil inițiativei și dezvoltării întreprinderilor din întreaga Uniune și, în special, a întreprinderilor mici și mijlocii;
- să încurajeze un mediu propice cooperării dintre întreprinderi;
- să favorizeze o exploatare mai bună a potențialului industrial al politicilor de inovare, cercetare și dezvoltare tehnologică.

Instrumentele politicii industriale a Uniunii Europene, care coincid cu cele ale politicii în domeniul întreprinderilor, vizează crearea condițiilor generale care să le permită antreprenorilor și întreprinderilor să ia inițiative și să exploateze ideile pe care le au și oportunitățile existente. Politica industrială ține seama de cerințele și caracteristicile specifice ale fiecărui sector economic în parte. Rapoartele anuale privind competitivitatea la nivel european examinează punctele forte și punctele slabe ale economiei Uniunii Europene, în general, și ale industriei europene, în particular, și pot sta la baza elaborării unor inițiative în materie de politici trans-sectoriale sau sectoriale.

Reieșind din considerente că industria prelucrătoare este acea industrie activitatea căreia necesită investiții mai mari și se caracterizează printr-un nivel sporit al riscurilor pentru a atrage agenții economici în acest domeniu de activitate, el trebuie să devină atractiv din punct de vedere a nivelului eficienței pe care să o asigure. În acest context anume statul trebuie să intervină prin intermediul strategiilor și programelor sale, preluând bunele practici europene astfel asigurându-se dezvoltarea industriei în Republica Moldova și o creștere economică a țării.

Bibliografie:

1. Bugaian L., *Managementul producției la întreprinderile industriei alimentare*, Editura AȚM, Chișinău, 2008.
2. Gheorghiuță M., *Economia întreprinderilor industriale*, Editura Cuvântul-ABC, Chișinău, 2011.
3. <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro>
4. www.statistica.md